

Lengte gemeentelijk rioleringsnet : **circa 32.000 km**

Huidige zuiveringsgraad: **78%**

Bestedingsbudget vanuit gemeentelijke saneringsbijdrage: **249,5 miljoen euro**

Een integraal waterbeleid: een verplichting voor iedereen!

Het voeren van een duurzaam afvalwaterbeleid gaat verder dan het aanleggen van rioleringen. Een correcte werking van het gemeentelijk rioleringsstelsel start bij de individuele burger. De afvalwaterleiding moet correct aangesloten worden op de openbare infrastructuur en het hemelwater wordt best afzonderlijk opgevangen, gebufferd en hergebruikt, alvorens het te lozen in respectievelijk de ondergrond, een gracht of een RWA leiding. Dit zijn taken voor de burger die hierin door zijn gemeentebestuur moet ondersteund worden.

Er zijn de afgelopen jaren al vele inspanningen geleverd om de kwaliteit van onze Vlaamse waterlopen te verbeteren. Helaas zijn de resultaten nog onvoldoende. Nog steeds zijn niet alle burgers aangesloten op een rioolwaterzuiveringsinstallatie of een kleinschalige zuiveringsinstallatie en nog steeds wordt teveel hemelwater vermengd met afvalwater, wat zorgt voor bijkomende vervuiling via overstorten, minder goede en dus dure zuiveringsresultaten, verlaging van de grondwatertafel en overstromingen van woongebieden.

Het behalen van de Europese Kaderrichtlijn Water tegen de opgelegde deadline wordt daarmee steeds moeilijker, en de gemeenten hebben hierin een grote verantwoordelijkheid. Ze blijven immers maatschappelijk en politiek verantwoordelijk om een efficiënt en duurzaam afvalwaterbeleid te organiseren en haar burgers te motiveren hiertoe bij te dragen. Of ze dit nu zelf organiseren, of via een gedelegeerd rioolbeheerder staat hier los van.

Volgende actiepunten moeten dringend hoog op de agenda van het gemeentelijk beleid geplaatst worden:

Keuring riolering op privaat terrein

Sinds 1 juli 2011 verplicht het Waterverkoopreglement de keuring van de riolering op privaat domein. Riolbeheerders zijn zelf verantwoordelijk voor de organisatie van deze keuring die, indien goed georganiseerd, bijdraagt tot de correcte toepassing en gebruik van het verplichte private gescheiden stelsel (bij nieuwbouw en aanleg van een gescheiden openbaar straatriool) enerzijds en gesubsidieerde bronmaatregelen zoals hemelwaterput met hergebruik of infiltratie anderzijds.

Een keuring op privaat domein is echter maar een eerste stap. Indien men er bovendien via hergebruik en infiltratie in slaagt het hemelwater ter plaatse te houden, vermijdt men dure investeringen in regenwaterriolen. Infiltratie van hemelwater is in heel wat gemeenten ook op het openbaar domein een te overwegen optie. Indien men niet anders kan dan te kiezen voor afvoer, kiest men best voor een grachtenstelsel. Bovendien stellen we op het terrein vast dat regenwaterriolen vaak uitmonden in gemengde riolen. Op deze wijze wordt het probleem naar stroomafwaarts verplaatst en dus niet opgelost.

Collectief beheer van IBA's

In Vlaanderen moeten er een 60.000-tal IBA's geplaatst worden. Om de bedrijfszekerheid ervan te garanderen worden ze best collectief beheerd en door een gespecialiseerde firma onderhouden. VLARIO heeft hiertoe een model van een omnium onderhoudscontract ontwikkeld, waarbij de onderhoudsfirmas zich tot het behalen van de voorgescreven effluentvoorwaarden verbindt of op z'n minst verplicht wordt te melden wanneer dit niet het geval is.

Actief hemelwaterbeleid

De steeds vaker voorkomende hevige regenbuien met wateroverlast in woonkernen tot gevolg, hebben er nog steeds niet toe geleid dat gemeenten een actiever hemelwaterbeleid gaan voeren. Hierdoor wordt ook het probleem van de verdroging en waterschaarste niet aangepakt.

Het grondwaterpeil is in Vlaanderen de jongste 50 jaar gemiddeld met 80 meter gedaald en in sommige waterlagen zelfs met 140 meter. De gemiddelde waterbeschikbaarheid in Vlaanderen en Brussel bedraagt maar 1480 m³ (minder dan de helft van het Europese gemiddelde namelijk 3990 m³) en niet ver boven de grens van 1000 m³ die de Verenigde Naties beschouwen als een ernstig watertekort.

De opmaak van integrale hemelwaterplannen waaraan de gemeente een belangrijke bijdrage moet leveren, dringt zich op.

Beheer van het bestaand stelsel Toepassen van de Code van Goede praktijk

De kosten voor een noodzakelijk beheer van het gemeentelijk rioolnet, zoals omschreven in de Code van Goede Praktijk voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van rioleringssystemen en zuiveringssystemen, wordt in veel gemeenten onderschat. Het ontbreken van een dergelijk goed beheer zal nog vele keren meer kosten. Gemeenten dienen zich hiervan bewust te zijn en voldoende middelen vrij te maken.

Sluitende financiering

Nog steeds zijn niet alle burgers aangesloten op een riolering en een rioolwaterzuiveringsinstallatie en het einde is nog lang niet in zicht en Europa dreigt met boetes. Het gemeentelijke rioleringsstelsel moet onverdroten verder uitgebouwd en geoptimaliseerd worden. Het kostenplaatje voor de verdere uitbouw en het beheer van het bestaand rioleringsstelsel is gekend. Alle Vlaamse steden en gemeenten samen kijken tegen een structureel financieringstekort van 300 miljoen euro per jaar aan en er dringen zich sluitende maatregelen op.

Deze kunnen zijn:

- Het toepassen van het maximum tarief van de gemeentelijke saneringsbijdrage;
- Het ten laste nemen van een redelijk deel van de kosten via de algemene middelen door de gemeenten. Dit kan bv. betrekking hebben op de afwatering van de wegen;
- Het invoeren van hemelwaterheffing;
- Of een combinatie van voorgaanden.

Conclusie

Riolen zitten weliswaar ondergronds en zijn niet zichtbaar, maar de gevolgen van een slecht beheer zijn dit des te meer. Het aanleggen, onderhouden van riolen en het voeren van een hemelwaterbeleid dienen daarom hoog op de gemeentelijke agenda te staan. Dit vraagt vanwege de nieuwe beleidsvoerders politieke moed en visie. VLARIO zal hen hierin ondersteunen.